

ZBORNIK

SVEČENIKOV SV. P. IN ZAJEDNIC S. J.

Uredništvo: Gorica, Piazza N. Tommaseo št. 20

Dne 15. januarja 1925

Izhaja 15. dan vsakega mesca.

Usoda duh. opcijskih prošenj.

Teško vprašanje pada zopet na nas. To je vprašanje duhovniških opcijskih prošenj. Trst je začel reševati opcije. Vsi nimajo še rešenih opcij, izmed rešenih je le malo pozitivnih. V goriški nadškofiji je 19 inozemcev, 34. jih je pa menda v bivši ljubljanski škofiji. Če vzamemo, tržaško škofijo je letos tam v službi bi 177 duhovnikov, že pri tem stanju jih manjka za pastirstvo 115, ako od teh odbijemo še 50 inozemcev, bi ostalo v službi bi 127 duhovnikov, a bi manjkalo za pastirsko službo celih 145 duhovnikov. To so grozne številke, vprašanje opcije je eminentne važnosti na verskem polju.

Da bi v »Zborniku« mogli dati o tej stvari nekoliko informacij je urednik povprašal posl. Ščeka, kaj bo z opcijskimi prošnjami in kaj se je storilo, da bi se ugodno rešile. Gospod poslanec mu je odgovoril približno sledeče: Kakor veš, so civilni komisarji svoječasno imenovali komisije, ki naj podajo svoje mnenje glede na prošnje dotičnega okraja. Z belimi in črnimi kroglicami so glasovali. Ponekod so bile komisije vsaj nekoliko pravično sestavljene, drugod pa so imele soditi o naših sobratih komisije, v kateri so sedeli poleg dveh domačinov štirje gospodje iz krajev, kjer pomaranče cvetejo. Vse prošnje s komisijami parerji so romale v Trst, ki in zelo počasi rešeta. In tu pa tam padajo odločitve: se prizna, se odbije. Na odbito prošnjo je dovoljen rekurz v teku 14 dni na Salatin osrednji urad, oziroma od revolucije sem na predsedništvo. Doslej je tržaška instanca zavrnila nekim sobratom iz tržaške škofije. Prosilcev pa je iz te škofije petdeset, med njimi menda 12 Čehov.

Za našo škofijo bi bil strahovit udarec, ko bi morali vsi, ali tudi večina prosilcev oditi. Že sedaj so mnoge župnije brez pastirja, kajti še 1915 je bilo nad 70 mest vakantnih.

Kar se tiče naše organizacije, morem povedati, da se toliko tržaško kolikor goriško tajništvo bavita z vlaganjem prošenj in sestavljanjem utokov, kadar koli se je potreba pokazala.

Poslanci so večkrat poudarjali pri vladi potrebo, da se zlasti učitelstvu in duhovništvu ugodijo prošnje. Toisto zahtevo je postavil, kakor sem čital v časnikih, Dr. Wilfan v spomenici, ki jo je izročil prvemu ministru Mussoliniju. To smo dolžni povedati resnici na ljubav. Vendarle moramo naglasiti, da so vse to le formalni koraki, ki mnogo ne pomagajo. Tam, kjer bi tržaška organizacija lahko storila tehtne in učinkovite korake, tam je svojo dolžnost popolnoma zanemarila. Dve poti sta bili potrebni, da bi jih tržaško vodstvo storilo. In pri tem nam je gospod poslanec natanko opisal, kaj bi se bilo moralo podvzeti, a se ni vsled neodpustljive nemarnosti v Trstu. Ker to ne spada v javnost, opuščamo, pač pa so ta dejstva vsakomur ustno na razpolago. Le to lahko povem, da je poslanec označil tržaško ravnanje za zločinsko zanemarjanje prve dolžnosti.

Te dni, je nadaljeval g. poslanec, bo pozvan na merodajno mesto v zadevi opcijskih duhovniških prošenj, zlasti na Notranjskem.

Vsi, ki bi jim tržaška instanca odbila prošnjo, naj le rekurirajo v Rim. Goriško vodstvo pa bo tudi zanaprej vršilo svojo dolžnost.

tožujejo, da jih večji tlačijo, večji pa, da kujejo manjši narodi proti njim zarote. Položaj se vedno bolj poostruje in na narode je pritisnil strah pred novimi vojnami, katere bodo še strašnejše nego zadnja. Drugo zlo je v tem, da se je začel socialni boj. Na prvem mestu stoji razredna borba, ki je postala neozdravljiva bolezen družbe in ki izpodkopuje vse življenske sile, industrijo, umetnost, trgovino, poljedelstvo, z eno besedo vse, kar prispeva k javnemu in zasebnemu blagostanju in napredku in ta borba postaja bolj in bolj nepomirljiva. V njej se vodi neizprosen boj za posvetna dobra. V nadaljevanju omenja enciklika razne stavke, katere povzročajo nepopustljivost na eni in drugi strani, dalje strank. boje, ki povzročajo veliko škodo posameznim državam in onemogočajo vladam vršenje tiste naloge, ki jim je poverjena. Nauk katoliške cerkve je sicer spravljiv napram vsaki pametni in pravični vladavini; toda treba je obžalovati, da se je lotil nekak nemir vseh ljudi, širi se nepokorščina podložnikov, nevztrajnost v naporu, pomanjkanje sramljivosti pri ženskah, razposajenost v obleki, govoru in plesih, pri čemer se očitno žali beda drugih. Vse to se pojavlja v tem večji meri pri tistih, ki so nenadoma postali bogatejši, ne da bi postali obenem tudi boljše. Vsa ta zla zadostujejo za razjedanje družbe, toda pridružujejo se jim še druga, tako n. pr. zanikarnost v izvrševanju verskih dolžnosti. Sv. oče naglašja tu, koliko so v zadnji vojni trpele cerkve, semenišča in druge ustanove, ki so bile porušene in so še v razvalinah, vrste duhovnikov v raznih krajih so postale redke in vsled razmer je po več krajih utihnila propoved božje besede.

Sveti oče nato obžaluje usodo brezštevilnih misijonarjev, ki so bili prisiljeni zapustiti polje, na katerem so delali. Iskajoč vzroka za zlo, katero opisuje, pravi papež, da se mu zdi, da sliši nebeškega učenika, kako ponavlja velike besede: »Vsa ta zla prihajajo iz notranjosti«. Mark 7, 23. Predolgo je vladala med človeštvom pravica do nasilnosti, ki je skoraj uničila čut za usmiljenje in tudi sedanji mir, ni še vzbudil te. plemenitih čustev; nasprotno, postril je nasprotujoča si stremjenja sovraštva in maščevanja. Zgubljen je čut osebnega dostojanstva in vrednosti same človeške osebe v brutalni nadmoči sile in števila in tako gredo eni za tem, da izkoriščajo druge, da v obilnejši meri uživajo dobrine tega življenja. Ta želja po posvetnih dobrinah postaja vir socialnih in mednarodnih bojev in kričvic, kadar se predstavlja onemljena in skoraj upravičena od najvišjih razlogov

Prva enciklika papeža Pija XI.

Dne 23. dec. l. 1922. je papež Pij XI. naslovil vsem škofom katoliškega sveta svojo prvo encikliko. Enciklika se začne z besedami »Ubi Arcano Dei«. Uvodoma naglašja sv. Oče, da se je že dolgo želel obrniti do vsega katoliškega sveta, da pa mu skrb za katoliško cerkev ni dopuščala, da bi to storil poprej. Zelo važni in izvanredni opravki so ga zadrževali, n. pr. vprašanje novih svetnikov, izredni položaj, v katerem se nahaja vse krščanstvo, mednarodna posvetovanja o usodi narodov, politične borbe, ki so nastale v narodu, med katerega je postavila Božja roka stolico naslednikov sv. Petra. Na drugi strani pa je bilo tudi več veselih do-

godkov, kakor XXVI. evharistični kongres, ki se je vršil v Rimu in ob tej priliki je imel sv. Oče priliko videti skoraj vse člane sv. kolegija. Ko so se tako vrstili dogodki, je postajalo sv. Očetu bolj in bolj jasno, kaj naj pove v svoji prvi svečani okrožnici.

Ljudje in socialni sloji niso po zadnji strašni vojni našli še pravega miru. To je žalostna resnica, ki se vidi na vseh straneh. To zlo mora priznati, kdor ga hoče pobijati. Javno življenje narodov je še pogrnjeno z meglo sovraštva in medsebojnega nezaupanja. Trpljenje premaganih narodov je seveda najhujše, toda tudi zmagovalci morajo prenašati zelo huda zla. Manjši narodi se pri-

države, javnega blagra, od ljubezni do domovine in do naroda. Zakaj tudi ta ljubezni, ki je sama na sebi vsodbuda k mnogim čednostnim in tudi k čudovitemu junaštvu, je oskrunjena s težkimi krivicami, kadar postaja brezmeren nacionalizem, kadar pozablja, da so tudi narodi bratje v veliki družini človeštva, da imajo pravico do življenja in razvoja, kadar pozablja, da ni nikoli ne dopustno ne modro ločiti to, kar je koristno, od tega, kar je častno, in da pravica dviga narode med tem ko jih greh napravi ubožne. Ljudje so se oddaljili od Boga in Jezusa Kristusa, kateri je rekel: »Brez mene ne morete storiti ničesar«; zato ni čudno, da se mučijo v brezplodnih poskusih in da se jim pri tem ne posreči niti zbrati ostanke tolikega razdejanja. Hoteli so imeti brez Boga zakone in vlade, vsled česar so zabrisali najvišje kriterije pravice, o kateri je tudi pogan Cicero (*De legibus*) uvidel, da zamore priti samo iz božjega zakona. Hoteli so družino brez Boga, iz svetega sakramenta so hoteli napraviti navadno civilno pogodbo, tako da je bil ogrožen ne samo ustroj družine ampak tudi družbe. Hoteli so tudi šolo brez Boga, katera je tako nehala pripravljati družini in družbi elemente reda in miru.

Tolika in tako velika zla pa vendar ne jemljejo nade, da se bodo našla zdravila, katera deloma sama zla nasvetujejo. Pred vsem je silno potrebno pomirjenje duhov. Potreben je ne samo zunanji mir ampak srčni mir. Tak mir pa je samo mir Kristusov ki je rekel:

LISTEK.

Centralno bogoslovno semenišče v Gorici.

Kakor je sobratom znano, je cesar Jožef II. (1780—1790) zatrl med drugimi tudi goriško škofijsko semenišče in naši takratni bogoslovci so morali študirati v generalnem seminariju v Gradcu. Tam kot po drugih »cesarskih« seminarijih so bile učne knjige in profesorji bolj Cerkvi sovražni, kot prijazni (nacionalizem, indiferentizem, jožefinizem). Pod cesarjem Francom I. se je položaj v toliko zboljšal, daje le ta zopet dovolil in otvoril škofijska semenišča in med njimi tudi naše centralno. — Leta 1715. je izšel cesarski patent, ki je določil otvoritev semenišča za Istro, Trst in Gorico. In 2. januarja 1819. se je po tolikih letih zopet začelo škofijsko semenišče v Gorici in sicer z imenom *centralno*, ker je bilo, kot že rečeno, namenjeno za celo Primorsko.

Spočetka je bil prostor majhen in število bogoslovcev nizko. Polagoma, tekom stoletja je bilo poslopje dozidano in število sistemiziranih mest za bogoslovce dvignjeno na 114; to se pravi: Vlada je bila pripravljena dati iz verskega zaloga teh pokrajim 114 štipendijev à 400, na zadnje 500 K na leto, če je bilo toliko gojencev v zavodu. Na goriško nadškofijo je odpadlo 38, na trižaško kopersko škofijo 50, na poreško-

»Vsi ste bratje; to je moja zapoved, da ljubite drug drugega kakor sem vas jaz ljubil«. Pótem je sv. Pavel pisal Galatejcem: »Pomagajte si medsebojno in tako boste izpoinili Kristusov zakon«. Iz tega sledi, da bo Kristusov mir moral biti pravičen, ampak tudi oslajen od usmiljenja. Toda Kristusov mir se ne hrani z materijalnimi in posvetnimi dobrinami, ampak z duhovnimi in nebeskimi; saj je rekel nebeski učenik: »Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi?« To ne pomeni, da Kristusov mir odklanja materijalna in posvetna dobra, temveč on obvladuje in odvrča slepo poželjivost, neslogo in boje, ki izvirajo iz nje. Čim bodo prišle zopet v čast duhovne vrednote, bo zvezan s Kristusovim mirom tudi dvig človeške osebe. Samo katoliška cerkev poseduje zmožnost, da uspešno pobija tisti materijalizem, ki je nagromadil že toliko gorja, in da prinese v družino in družbo pravo, zdravo krščansko duhovnost, resnično demokracijo s tem, da vdahne masam duh resničnega bratstva in dvigne v Kristusu vrednost in dostojanstvo vsakega človeka. Cerkev bo pomagala ne samo da se mir vzpostavi ampak tudi ohrani za bodočnost s tem, ker uči, da se morajo ravnati ne samo zasebni in osebni čini po večnem božjem zakonu, ampak tudi javni in skupni čini, ti poslednji celo v večji meri radi posledic, katere lahko izzovejo. Nobena človeška ustanova ne utegne podati mednarodni zakonik, ki odgovarja modernim razmeram, enak onemu pravu narodov, ki ga je že podalo to resnično društvo narodov, kakoršno

je krščanstvo: zakaj samo cerkev ima tisto moralno oblast in tisti ugled, kateri je izšel iz vojne ne samo neokrnjen ampak celo povečan. Z obnovljenjem Kristusovega krajevstva bomo izvršili najuspešnejše delo za sedanje in bodoče pomirjenje človeštva, delo, katero je Pij X. pripravljal in Benedikt XV. razvijal. Oba programa se danes združujeta v enega: Pax Christi in regno Christi. Sveti oče pozivlje nato duhovništvo, naj ga podpira pri delu za vzpostavo miru.

Ozračje samo, v katerem živimo, je okuženo, tako da obstoji nevarnost okuženja celo za dobre. Mnogo jih je, ki verujejo in pravijo, da držijo katoliški nauk o socialni oblasti, o pokorščini, o razmerju med kapitalom in delom, o pravicah poljskih delavcev, o razmerju med cerkvijo in državo, med vero in domovino, med enim slojem in drugim, med enim narodom in drugim, da spoštujejo pravice sv. stolice itd., a potem pišejo in delajo, kakor da bi ne bila več njihova dolžnost se držati naukov, ki so bili svečano in neizpremenljivo proglašeni s tolikim številom papeških listin, posebno od papeža Leona XIII., Pija X., Benedikta XV. kot nauki, ki imajo svojo podlago v dogmah in v morali katoliške cerkve. To je neka vrsta moralnega, pravnega in socialnega modernizma, katerega papež odločno obsoja. Po tem se spominja sv. oče onih, ki so se oddaljili od cerkve in ki jih hoče cerkev zopet privedi k sebi. V tem oziru je nekoliko razveseljivih znamenj, kajti skoraj vse države so obnovile prijateljske odnošaje s sv. stolico. Tega se sv. oče iskreno veseli. Cerkev se ne meša v

puljsko 16 in na Krško (Veglia) 10 sistemiziranih mest. Ta razdelitev je ostala do danes še v veljavi.

Kakšen je bil položaj centr. semenišča in kakšno življenje v njem pred svetovno vojno je sobratom dobro znano iz lastne skušnjje. Oglejmo si usodo tega za nas tako važnega zavoda med svetovno vojno oziroma po njej. Vem, da Vas to zanima saj spada med zgodovino naše dežele, pred vsem v zgodovino nas samih.

* * *

V zadnjih predvojnih letih *lepo restavrirano* in z čedno opravo *opremljeno poslopje* je bilo takoj ob izbruhu svetovne vojne, prve dni avgusta 1914., zasedeno od rudečega križa. Umakniti so se morali iz hiše vsi predstojniki izvzemši msgr. rektorja, ki je opravljal med bolniki dušno pastirsko službo in celo prostori knjižnice so služili deloma kot magazin. Šolske sobe, muzeji, spalnice, oratorij, kratko: vsi prostori so postali pribežališče nesrečnih vojnih žrtev. Kjer smo se mi včasih tresli (aula tentaminum) pred strogimi gospodi profesorji, tam so se tresli pozneje ranjenci pred nožem ali pa iglo zdravnikov in kjer smo mi na udobnih hodnikih ob deževju marsikatero rekli in zdrli v tem so ob hudih bojih ječali, stokali in umirali ranjenci na slami drug poleg drugega. Še danes živo vidim pred seboj tu pa tam izrazito, v srce segajočo prikazen vojaka, ki umira in prosi naj se mu izpolnijo zadnji željo, naj pošljejo nje-

gov zadnji pozdrav njegovim dragim na dom... Človek se ni več spoznal v tej hiši, v tem semenišču gorja.

Med tem so začeli preroki, ki so prerokovali, da bo vojne konec najkasneje v dveh mesecih, uvidevati, da so se motili. Tudi vodstvu semenišča je bilo jasno, da bo treba iskati za enkrat drugod zavetišča — ker poslopje centr. semenišča ostane še nadalje bolnišnica. Streho je zavod dobil v predelani vili Boeckmann (Via Dreossi), opravo so nam posodili deloma oo. Jezuiti (Via Leoni), deloma malo semenišče; nekaj smo »rekvirirali« v centr. semenišču in pa staro že zavrženo šaro smo popravili. Posebno srečo smo imeli s popravo starih železnih postelj, kajti vsako jutro je ležalo po par gojencev — v splošno radost drugih — na tleh, kamor so zdrknili ponoči vsled »trdnih« postelnjakov. Hrano smo dobivali proti plačilu v zravam ležečem malem semenišču. Villa Böckmann ni bila namenjena za zavod, ampak za stanovanje profesorjev; sobe in hodniki so bili za nas neprikladni, ozki. Nismo bili pod lastno streho, a vendar smo se splošno dobro počutili, saj je bila lega hiše tako lepa, zračna in solnčna, okolica z vrtom, drevjem in v celoti naravnost bajna — in konečno bili smo v Gorici. — Razne vznemirjujoče vesti so nas pripravile do tega, da smo 20. maja 1915. poslali bogoslovce domov. V dveh urah je bila hiša prazna, kot bi vse v njej umrlo.

Po 23. maju je bila Gorica tako-

čisto posvetne zadeve, toda na drugi strani ne more dovoliti, da bi vsled tega politična oblast mislila, da sme žaliti pravice cerkve. Svoboda cerkve ima veliko važnost tudi za napredek civilizacije same. Papež izraža nadalje svoje obžalovanje, da med narodi, ki so v stikih s sv. stolico, ni Italije. Italija se ni ma ničesar bati od sv. stolice. Vsak napež, naj bo kdorkoli, bo ponavljal: »Jaz mislim na mir in ne žaljenje miru, ki je združen s pravičnostjo, tako da se lahko reče: »Pravičnost in mir sta se poljubila« (psal. 84. 11.). Bogu naj bo prepuščeno, da naredi, da ta ura nastopi. Ta bo med najbolj svečanimi in najbolj plodnimi urami za vzpostavitev Kristusovega kraljestva kakor tudi za pomirjenje Italije in sveta. Zato vesoljno pomirjenje Italije in sveta, pozivlja papež vernike, naj tudi oni molijo ob teh božičnih praznikih, ki se ponavljajo že dvajset stoletij. Ob rojstvu Kristusovem so pele nebeške trume: »Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje«. In takega miru naj bo vsem porok apostolski blagoslov, ki vam ga od vsega srca podeljujemo, pravi papež, in ki naj se spusti nad vas in vaše črede, vašo duhovščino, vašo ljudstva, na vaše družine, na vaše hiše, na vaše zibelke, na vaše žene in naj vsem in vedno nosi izbran in obilen dar miru in napredka.

Zaradi prih. članka bi si želeli debate. Predali lista so vsakemu odprti!

rekoč v bojni črti in na šole v mestu ni bilo več misliti. — Po dovršenih duhovnih vajah v Škofjiloki so bili takratni ordinandi sicer posvečeni še v Gorici, toda gotov sem, da dotični sobratje ne bodo pozabili, da so istega dne 27. VII. prejeli tudi »Feuertaufe«. Kmalu po ordinaciji so začele padati granate raznih kalibrov v knezo-nadžkofijski vrt. Bledi in preplašeni smo jo odkurili, vsak kamor je mogel.

Radi nastalega položaja je bilo treba misliti na otvoritev semenišča drugod. Iskali smo prostorov v Ljubljani, St. Andražu na Koroškem, v Mariboru, Celju, Rimskih toplicah, na Dunaju itd. Povsod so bile težave, zapreke. Konečno smo potrkali tudi v stiškem samostanu. In reči moramo, da so se nam ta vrata čudovito gostoljubno odprla. Potrebne poprave, spremembe in priprave so se takoj izvršile in goriško centr. semenišče je dobilo mirno vojno zavetišče. Dne 1. decembra smo začeli šolsko leto 1915.—1916. izven Gorice — v Stični na Dolenjskem.*)

* * *

Stična je na sredi poti med Ljubljano in Novim mestom. Ima svojo postajo. Vas je oddaljena pol ure od iste. — Samostan je ustanovil pravzaprav Peregryn, oglejski patrijarh leta 1136. in sicer po pravilih sv. Bernarda, zgodovina

*) Glej: Stična, Dr. Jos. Srebrnič, Ljubljana 1917.

V. V.

Missa pro populo.

(Casus.)

Župnija v Orehovlju se je dne 18. decembra 1922. izpraznila. Ker je nadarbina revna, in so tudi ljudje razviti, najbrže nihče ne bo prosil. Da bi poslali posebnega upravitelja, radi pomanjkanja duhovnikov in pričakovati. Sosed, ki bo dobil sooskrbovanje, se lahko pripravi na daljše uživanje te dobrote.

Orehovlje ima te-le sosede: 1. Župnija Hrušica. 2. Kuracija Kostanjevica. 3. Vikariat »independens« Hrastie. 4. Obeh teh dveh mati fara Bukovlje.

Oglejmo si, kako bi vsak izmed teh štirih sosedov v decembru 1922. opravil mašo pro populo, če ga zadene sooskrbovanje župnije v Jablanici. Doma in v Jablanici ima le barako. Da morejo ljudje k maši, mašuje ob nedeljah in zapovedanih praznikih v obeh krajih. Za binacijo je dobil potrebno dovoljenje.

Posluževaje se dovoljenja sv. konciliske kongregacije z dne 26. nov. 1921. (Fol. Eccl. 1922. pag. 3.) je 3. decembra apliciral prvo mašo pro populo utriusque parociae. Drugo mašo tisto nedeljo, obe maši 8., 10., 17. decembra je apliciral ad intt. dantium. Nedeljo dne 24. dec. ima namen aplicirati obkraj ad intt. dantium, na božič vse tri ad intt. dantium, sv. Štefana dan (v smislu Fol. Eccl. 1921. pag. 75. je dobil za binacijo take dni specialno dovoljenje) zopet obe *) ad intt. dantium; 27. in 28. dec. seveda ne bo biniral, apliciral pa bo ad intt. dantium; nedeljo 31.

dec. bo zopet obè maši apliciral ad intt. dantium.

Stipendije se je namenil tako-le razdeliti: In favorem Seminarii archiepiscopalis puerorum (v smislu Fol. Eccl. 1918. pag. 23.): po 1 stip. 3., 8., 10., 17., 24., (26.)* 31. dec., skupaj 7 stipendijev. — In favorem Seminarii theologici (v smislu Fol. Eccl. 1922. pag. 4.): po 1 stip. 8., 10., 17., 24., 25., 31. dec., skupaj 6 stipendijev. — In favorem proprium: 2 stip. 25. dec. in (smislu Fol. Eccl. 1921. pag. 75.) po 1 stip. 26., 27., 28. dec., skupaj 5 stipendijev.

Ako dobi še Orehovlje, kako bo apliciral potem?

Najpoprej se bo poslužil dovoljenja v Fol. Eccl. 1922. pag. 3. in bo — rečimo 24. dec. — apliciral 1 sacrum pro populo parociae Orehovljensis; drugo mašo tisti dan bo apliciral ad intt. dantium. Dne 25., 26., 27., 28., 31. dec. lahko aplicira ravno tako, kakor je bil namenjen, ko še ni imel Orehovlja. Pač pa bo skušal na kak način poskrbeti, da bodo mogli Orehovci o praznikih 2. cerkveno zapoved izpolniti. Na Božič pojde enkrat v Orehovlje maševat. Sitneje bo 24. dec. in pozneje o drugih nedeljah in zapovedanih praznikih. Drugega duhovnika bo pač težko dobiti; morda kakikrat, ampak redno v sedanjih razmerah gotovo ne. In če

*) To je pogršeno. Na sv. Štefan ne sme oni ki binira drugega stipendija sploh sprejeti, ga ne bo torej tudi nikomur oddajal. Fol. Eccl. 1921. str. 75. namreč pravi: vetita celebranti elemosinas perceptione pro una e duabus missis. Ured. op.

bi nam znala o velikem delu belih menihov (ker imajo bele halje) v Stični mnogo povedati: Poglavljali so med ljudstvom krščansko življenje; navajali so ljudi k varčnosti in treznosti, učili so na poljedelstvo in trgovino, stali so mu na strani v boleznih in drugih nezgodah. V Stični se je gojila kultura, posebno glasba pa tudi druge umetnosti. — Stična je bila tudi taborišče za časa turških upadov v Slovenske dežele. Temu plemenitemu delu stiških menihov, je napravil konec cesar Jožef II., ki je samostan razpustil. Pozneje so napravili v poslopju sodnijo, davkarijo, ječe itd. — Leta 1898. so se po prizadevanju knezoškofa Missie zopet vrnil v Stično beli menihi ter so začeli zopet delovati po starem geslu sv. Benedikta: Ora et labora!

Sedanje samostansko poslopje je velikanska raznolika stavba, zidana pač v raznih časih, ker je bila dvakrat od Turkov požgana. — Cerkev prvotno romanska, pozneje v notranjščini baročno oblikovana je gotovo največja na Kranjskem. Dolga je 60 m, ima tri ladje in 12 oltarjev. Posvečena je Žalostni M. božji in je ob enem tudi župna cerkev. Župnijo opravljajo patri. — Zanimiva stavba je takozvana žitnica; velika masivna stavba, kjer so sušili žito, a ob enem je služilo to poslopje tudi kot trdnjava proti Turkom. Med vojno je bila tam vojašnica ozir. skladovnica cele Goriške. Tukaj smo namreč rešili cele arhive in razne knjižnice, med njimi

ono našega centr. semenišča; tjakaj so prenesli učne zbirke raznih šol; tjakaj so poslale mnoge cerkve svojo opravo, svoje dragocenosti.

Okolica Stične je lepa in zanimiva. Lepi pomladni dnevi Ti nudijo krasne sprehode in raz bližnjih gričkov divne razglede. V bližnji vasi Muljava se je rodil naš pisatelj Josip Jurčič. Iz zgodovine stiške je zajemal snov za »Jurija Kozjaka« — kot dr. Janežič za »Gospo iz Pristave«. — Ljudske hiše v okolici so večinoma prithčne in s slamo krite. Ljudstvo bolj revno, pa so tudi bolj premožni vmes.

V Stično smo torej pribežali, da bi tam nadaljevali študije bogoslovja med svetovno vojsko.

Naš ljubljani Nadpastir, katerega je skrbelo, kje da smo nas je obiskal. Ugajala mu je Stična, zlasti pa samostan. Ljubeznjivemu vabilu g. Opata, naj se Nj. Ekselencja preseli v Stično, se je Nadškof — begunec rade volje odzval. Prevzvišenemu je sledila pozneje tudi knezonadžkof. pisarna. »Iz srca radi bomo delili z Vami vse, kar imamo«, je v pozdravnem nagovoru pri cerkvenih vratih z veliko iskrenostjo poudarjal tedanji prior P. Avguštin, in njegove besede so veljale nadškofu in bogoslovju. »Iz srca smo Vam hvaležni« je med drugim še posebej naglašal obrnjen proti nadškofu. »da ste najdražji zaklad, up Vaš in Vaše domovine — svoje semenišče — nam zaupali«.

(Dalje.)

ga dobi, kdo bo plačal? Upraviteli iz male remuneracije? Ali bi zadostovala? (Mimogredè bode povedano, da ta vnani mašnik bi imel intencijo prosto.) Ali bodo ljudje plačali? Treba šele videti. Kakor je dandanes svet, ni veliko upanja. Menda bo nazadnje tako prišlo, da se bo upravitelj skušal vrstiti po svojih treh farah in bo vselej eno faro brez maše pustil. Ljudje naj si potm pomagajo, kakor morejo. Upravitelj bo že dosti čutil pomanjkanje duhovnikov, naj ga čutijo še ljudje!

In kako bo razdelil stipendije? Dne 24. dec. bo stipendij odločil in favorem Seminarii puerorum, druge dni ostane, kaker brez Orehovlja.

V januarju in poznejših mesecih l. 1923. itd.; dokler razni indulti ne potečejo, bo izbral eno nedeljo ali en zapovedan praznik, da bo enkrat apliciral pro populus paroeciarum Hr., Jabl., Or. Drugo mašo tisti dan bo apliciral ad intt. dantium in favorem Seminarii puerorum. Druge nedelje in zapovedane prazniki pa eno in favorem Seminarii puerorum, eno in favorem Seminarii theologici.

2. Kakò bo apliciral Kostanjeviški kurat, če dobi sooskrbovanje Orehovlja? On že sedaj oskrbuje prazno župnijo v Brinju. Ako bi ne imel Brinja na glavi, bi ne imel dolžnost aplicirati pro populo. Ko so pred 20 leti v Kostanjevici ustanovili duhovnijo, miso naložili aplikacije pro populo; tudi l. 1864. ne, ko so plačo preuredili. L. 1896. je Kostanjevica zamenjala ime vikarija z imenom kuracija, drugo je ostalo pri starem. Za Kostanjevico velja missa pro populo, katero opravljata župnik na stari fari v Bukovlju za celo župnijo.

Ko je ta kurat začel oskrbovati Brinje, nekaj časa ni biniral. Apliciral je l. nedeljo za Brinje. Med tednom se mu je začelo za malo zdeti, da aplicira za Brinje, kjer je le ekskurendni provizor, lastno čredo v Kostanjevici pa pusti brez aplikacije. Tudi mi ni bilo prav da mora poleg vsega truda z Brinjem izgubiti dosejaj proste intencije. »Če že moram jaz izgubljati, naj vsaj Kostanjevici pridobè. Poslužim se Can. 466. § 2.: qui... praeter propriam paroeciam, aliam vel alias in administrationem habeat, unam tantum debet Missam pro populo sibi commissis diebus praescriptis applicare«. Druge nedelje je že apliciral pro populo sibi commissis Kostanjevicensi et Brinjiensi. Tako je delal, dokler ni dobil dovoljenja za binacijo. Ko je začel binirati, je eno mašo apliciral ad intt. dantium in stipendii za-sè obdržal; drugo mašo je opravljal za Brinje.

Dragi kurat, popravi, če še nisi! Dokler nisi biniral, si moral aplicirati samo za Brinje. Preštej, kolikokrat si apliciral za Kostanjevico in Brinje skupaj, da veš, koliko maš za Brinje Ti je dopolniti. Ali pa prosi v Rimu kondonacije. Ko si začel binirati, si apliciral prav, ampak stipendije moraš poslati za malo semenišče.

V decembru 1922. bi bil imel tako-le narediti. Ker si imel pravico binirati tudi praznike, katere je Pij X. odpravil, bi bil dne 3. dec. apliciral v Brinju pro populo Briniensi, doma pa ad intt. dantium. Dne 8., 10., 17., 24., (26.), 31. dec. bi apliciral obè maši ad intt. dantium. Dne 25. dec. bi

enako apliciral vse tri maše. enako 27. dec., enako tudi 28. dec. Stipendije bi pa moral tako-le razdeliti: In favorem Seminarii puerorum: po 1 stip. 3., 8., 10., 17., 24., 25., 31. dec. In favorem proprium: 2 stip. 25. dec., po 1 stip. (26.)* 27., 28. dec. Radi Brinja bi torej v decembru 1922. izgubil 8 stipendijev.

Če Kostanjevec dobi še Orehovlje, bo — n. pr. 24. dec. — apliciral eno mašo pro populo Orehovljensi, drugo pa tisti dan ad intt. dantium in ta stipendii dal in favorem Seminarii puerorum. Prihodnje leto bo ravnal po vzgledu upravitelja v Hrušici, samo da bo takrat, ko bo apliciral pro populo, imel namen pro uno populo i. e. Briniensi.

3. Vikar v Hrastju tudi že ekskurendra, in sicer na župnijo v Smrečji. Doma je po dotocijskem pismu iz l. 1862. dolžan aplicirati pro populo Hrastjensi vse nedelje in zapovedane praznike in še nekatere določene dneve.

Ima pravico binacije tudi na Pjevo odprave.

Misleč si, da je Bog najprei sebi brado stvaril, hoče pred vsem opraviti maše za Hrastje. Zato bo apliciral (brez stipendij) za Hrastje v decembra l. 1922. te-le dni, vselej eno mašo: 3., 8., 10., 17., 24., 25., 26., 31. Za Smrečje bo apliciral eno mašo 25. dec. Z eno intencijo 25. dec. bo prosto razpolagal.

Binacije 3., 8., 10., 17., 24., (26.)* 31. bo opravil ad intt. dantium in favorem Seminarii puerorum. Intencijo 27. in 28. dec. ima prosto.

Je tako vse v redu? Ne še. Radi Smrečja mora prositi škofa dovoljenja, da sme opraviti mašo pro populo Smrečjensi mestu ob nedeljah in zapovedanih praznikih kak dan med tednom. Ker se je poslužil pravice semel in mense, bo te maše med tednom (v decembru 1922. 6 maš) apliciral ad intt. dantium in favorem Seminarii theologici.

Uboji vikar! Binira, pa mora vender še med tednom oddajati stipendije.

Ker nesreče po navadi ne bode sama, se je bati, da mu pošljejo še dekret za sooskrbovanje Orehovlja. Kako bo apliciral pro populo sibi commissis v tem slučaju.

Za Hrastje se mora držati pogojev v dotocijskem pismu. Za Smrečje in Orehovlje se bo poslužil privilegija semel in mense in takrat obudil namen za oboje. Druge na tedenske dni preložene maše pro populo (t. j. pro populo Smr. et Oreh.) bo apliciral in favorem Sem. theol. K sreči pro populo Smreč. še v decembru še ni maševal. Če bi bil pozabil na pregovor: Naglica ni dobra, in to mašo opravil že 3. dec., ali vsaj pred dekretom za Orehovlje, bi moral odločiti eno aplikacijo pro populo Orehovljensi posebei.

Da bodo mogli ljudje k maši, naj ravna, kaker je razloženo zgoraj ad 1.

Ali se ta talko obloženi vikar more poslužiti Can. 466. § 2 in aplicirati skupaj pro populo Hrastjensi, Smrečjensi et Orehovljensi? Nikaker ne. Za Hrastje ga veže pogodba, za Smrečje in Orehovlje kanoni. Zato se citiranega kanona more poslužiti samo za Smrečje in Orehovlje, za Hrastje pa mora posebei aplicirati. Če

je morda že posnemal Kostanjevica v grehu, ga mora posnemati še v pokori. Izpuščene maše za Hrastje mora v celem številu opraviti. Za Smrečje in Orehovlje mora ymovič vsaj enkrat na mesec maševati. Če je stipendije narobe razdelil, mora še to urediti. Res pomilovanja vreden!

4. Župnik v Bukovlju dosedaj nima sooskrbovanja. Tudi binira ne. Dne 3. dec. je apliciral pro populo totius paroeciae, torej za duhovnije Bukovlje, Kostanjevico in Hrastje, z namenom, da bo 8., 10., 17., 24., 25., 31. (to je 6 maš) apliciral ad intt. dantium in favorem Seminarii theologici. Proste intencije ima 25. (dve), 26., 27., 28. (torej 5).

Če dobi on Orehovlje in ne bi biniral, bi moral — n. pr. 24. dec. — aplicirati pro populo Orehovljensi. Vse drugo bi ostalo neizpremenjeno.

Če bi začel binirati, ko je dobil Orehovlje, bi vrhu tega oddal za malo semenišče stipendije 24., (26.)* 31. dec.

V l. 1923. bi semel in mense apliciral pro populo paroeciarum Bukovljensis (totius) et Orehovljensis in se sicer ravnal, kaker je razloženo ad 1., da bodo ljudje mogli k maši.

In ko bi dobil v sooskrbovanje še tretjo župnijo, n. pr. ono v Javorju, bi samo intencijo razširil še na to. Druge spremembe bi zastran maš pro populo ne bilo.

Kaj pa, če bi župnik v Bukovlju moral oskrbovati kuracije Kostanjevico? Ako ne bi biniral, bi apliciral in stipendije obnil, kaker brez oskrbovanja Kostanjevice. Če bi biniral, bi apliciral pro populo ravno tako, binirane maše pa bi apliciral in favorem Seminarii puerorum.

In če bi moral oskrbovati vikarijat v Hrastju? Tu bi bilo treba poslušati, kako pogodba poje. Ali je za nedeljske maše odločeno posebno plačilo, izven kongruè, ali pa je v kongruèu zapopadeno. V obeh slučajih bi bila rešitev zelo zaiemljiva. Ker sem se pa že ufrudil (in tudi ti, bravec, z menoi, kajne?), pustim ta slučaj nerešen. To tudi zato, ker mislim, da so se taki slučaji tuintam že dogodili, in so torej v praksi bili že rešeni. Naj bi dotični sobratje objavili, kako so naredili.

Dolge pridige kratki nauk:

a) Ureditev naših duhovnih je tudi ex hoc capite nuina.

b) Želeti je, da bi ne bilo treba ločiti, kateri stipendiji gredo za Seminarium puerorum, kateri pa za Seminarium theologicum. Tako bi bilo olajšano duhovnikom in ordinariatu.

c) Namen teh vrstic je bil: opozoriti sobrate, da je pri tej stvari treba precej paziti, da ne pride zmešnjava.

V. V.

Današnje številko smo poslali na ogled vsem slov. duhovnikom videmske nadškofije. »Zbornik« dobiva vsak, ki je ud »Zbora svečenikov sv. Pavla.« Članarina znaša 25 lir. Kdor izmed gospodov videmske nadškofije lista ne vrne, se smatra za člana »Zbora«.

Iz krščanskega sveta.

Fašistovska vlada zida cerkve. Agencija «L'Italia» javlja: »Vlada je sklenila dati 3 milijone lir za popravo cerkev, poškodovanih v vojni. Razen tega se vrše pogajanja med ministrstvom za osvobodene pokrajine in podtajništvom za umetnine, da bi se omenjenim cerkvam odstopilo 600 slik z religioznimi motivi, ki se nahajajo v skladiščih ministrstva za javno šolstvo. Minister Giuriati je razen tega izjavil, da namerava dati eventuelne podpore ne samo župnijam, temveč tudi cerkvam, ki so namenjene sploh vernikom.

Znani asiriolog Delitzsch Friderik je umrl v božičnih dneh pri svojem sinu v Langen Schalbach, star 72 let. Njegovo ime je zaslovelo pred 20. leti radi knjige »Bibel und Babel«, ki je povzročila v krščanskem svetu, zlasti med katoliškimi teologi, veliko zanimanja, a tudi odločnega odpora glede na razlago odnosov med asirsko babilonsko kulturo ter sv. pismom. Zadnja leta je razburil svet z novo knjigo »Das grosse Irrtum«, ki pa jo je svet strokovnjakov odklonil. Njegova zasluga pa je, da se je zapadni svet temeljito poprijel raziskovanja mezopotamske kulturne sfere ter njenega vpliva na hebrejsko in grško kulturo. Zlasti njegov študij klinopisov je prinesel vedi obilo sadov. Svojčas je o njem pisal »Kat. Obzornik« z ozirom na knjigo »Bibel-Babel«.

Škof predavatelj na univerzi. Te dni je na univerzi v Lipskem ob velikanski udeležbi začel škof iz Meissna, dr. Christian Schreiber, svoja predavanja o »Nietzscheju in krščanski morali«. Tudi pomenljivo znamenje časa in sicer eno razveseljivih.

Perosi — pod kuratelo. Po sporočilih iz Rima je prišel slavni vatikanski dirigent in skladatelj Lorenzo Perosi na zahtevo bratov in min. za uk pod sodno nadzorstvo radi omračitve duha. To se je zgodilo z vso naglico, ker so se bali, da ne bi uničil svojih kompozicij in rokopisov. Mislil je vse sežgati. Že pred nekaj meseci smo poročali o njegovi čudni želji prestopiti v protestantizem (valdenško sekto). Potrnost in čudno obnašanje so opazili že pred vojno. Že takrat ga je zdravil nek rimski psihijater, ki je ugotovil — paranoio. Zanimivo je, da med vojno ni hotel nič več skladati, da je jel sovražiti svoja dela ter začel študirati ruski in — slovenski jezik! Razprodal je svoje imetje (100.000 lir), izkupilo razdelil med reveže, se posvetil študiju sv. pisma in hotel postati kalvinec.

Nazarenci v Srbiji. V Belgradu so zasledili tajno molivnico nazarenske sekte, pri čemer se je ugotovilo, da se je nazarenstvo pričelo širiti tudi v Srbiji. V Belgradu je nekoliko stotin nazarencev. To gibanje izvira iz Vojvodine, kjer je mnogo nazarencev. Njihov glavni vodja je neki Milan Dundjerov v Starem Futoku. (Nazarenci so verska sekta, katera prepoveduje svojim članom moralnega orožja. Ta sekta je bila že v mom med drugim rabo kakoršnegakoli

Avstriji prepovedana in nekaj nazarencev je bilo med svetovno vojno ustreljenih, ker se niso hoteli dotakniti orožja. Tudi v Jugoslaviji je bilo že nekaj vojakov obsojenih radi istega vzroka.)

Kako praznujejo Angleži božične praznike. Za vse tri božične praznike so bila odložena vsa pereča vprašanja in listi so posvečali svoje prostore izključno božičnim praznikom. Do srede ni bilo nobene lista in do četrtega je počivala industrija in trgovina. Za praznike v Londonu ni vozil noben avtomobil, nobena kočija in tramvaj je tudi počival. Železniški promet je bil omejen na najnujnejše potrebe. Zato pa je bil na dan pred prazniki promet izredno velik in tudi pošta je bila ogromna.

Boljševiki proti božičnim praznikom. »Matin« poroča, da se je s sovietske strani vprizorila že začetkom decembra energična kampanija proti proslavljanju božičnih praznikov in je imel novinar Stefanov nalogo napisati serijo člankov proti božičnim praznikom in proti stari navadi, da se prodajajo ob tem času svete podobice. To je označal za »preostanek propadajočih ver«, ki samo neugodno vpliva na duha zlasti pri mladini. Božične praznike je treba po njegovem mnenju nadomestiti z gledališkimi predstavami in slikami, ki bi predočevale idejo ustajenja v komunističnem smislu.

Tudi interesantno.

Belgrajska framasonska loža že od leta 1914. izdaja svoje glasilo. Izhajalo je v rokopisu in samo za člane. Lansko leto so napredovali. Svoje glasilo tiskajo in dobi ga vsak, kdor plača naročnino. Glasilo je ime: »Neimar. Organ Velike Lože Srba, Hrvata i Slovenaca, Jugoslavija«. Izhaja kot mesečnik. Številila jugosl. framasonov list ne navaja. Mojster Velike Lože je sedaj belgrajski multimiljonar Juri Weifert. Eno je pa vredno, da zapišemo. Četrta lanska številka glasila piše nekrologe vsem v zadnjem desetletju umrlim aktivnim članom te lože. Med različnimi ministri in profesorji in milijonarji se bereta tudi imeni »slavnega pedagoga« Dav. Trstenjaka in — Antona Aškerca.

Iz Zbora.

Naročnikom »Časa«.

Tajnik »Zbora« naznanja, da je sprejel za l. 1923 poverjeništvu za »Čas«, kdor ga naroči, naj javi svoj naslov uredniku »Zbornika«, ter istočasno pošlje tudi 19 lir kot naročnino.

»Zbor« je za letos tudi plačal za vse svoje člane udnino za F. A. C. I. Revizija članov je ugotovila, da je v »Zboru« organiziranih 290 duhovnikov.

»Zbornik« se danes tiska 350 iztisih, kar stane brez poštnine za vsako številko 390 lir.

Udnina.

Ker še izdaleka ni poravnana vsa članarina, smo na posamezne dekanate poslali izkaz neplačane članarine, ki naj se blagovoli, čimprej potirjati.

Katehetski vestnik.

Most v življenje. Spisal duh. svetnik Ant. Čadež, katehet v Ljubljani. Založila Prodajalna K. T. D. (Ničman) v Ljubljani. Natisnila Jugoslovanska tiskarna. 1923. Vel. osmerka, str. 140. Cena 16 Din;

Rešitev socialnega vprašanja skušamo doseči — tako ze zdi — preveč enostransko. Vsakdanji kruh, lagodno življenje, dobra služba — to so skoraj edini problemi današnje v materijo zatopljene družbe. Kultura srca se zanemarija. Prizadevanje za gmotne dobrine, za urno preskrbo otrok, ki naj po želji v delu zakopanih roditeljev čimprej pridejo do lastnega kruha, odriiva velevažno vzgojno dolžnost v stran. Če starši in drugi vzgojevalni upravičenci pozabljajo na notranjo izoliko otrok, če ne znajo ali pa ne marajo plemenititi otroških src, če ne utrijujejo z besedo in z zgledom mladine za borbe in nevarnosti v življenju, so nezvesti svojemul poklicu, ki so ga prevzeli, ko so stopili v zakon.

Naša izobraževalna društva skušajo marsikaj dopolniti in nadomestiti, kar se je v rodni hiši zamudilo ali zanemarilo. Ali tudi to izobraževanje je morda enostransko, osobito če se skuša ustrezati le bolj želji po zabavi. Predavani z izrecno vzgojno tendenco — povsem soditi — ni veliko.

Tozadevnim nedostatkom utegme od pomoči vzgojna knjiga »Most v življenje«, ki je spisana prav z ozirom na današnje mladino in današnje razmere. Pisatelj je uporabil — kakor je navedeno v knjigi — mnogo priznanil najnovejših vzgojnih del, pa tudi važnejše slovensko pedagoško slovstvo.

Namen knjige je označen v uvodu tako-le: »Vzgojnega beriva Slovenci občutno pogrešamo. Če mudim širši javnosti kolikor toliko sestavno in skladno urejena navodila za krščansko življenje upam, da vsaj nekoliko zamašim vrzel na polju slovenskega vzgojnega slovstva.

Knjiga, ki je plod večletnega zbiranja in praktičnega poučevanja, naj bi bila predvsem v pomoč gojenkam višjih dekliških, gospodinjskih in tem podobnih šol. Te sem imel v prvi vrsti pred očmi. Rabila se bo pa s pridom (vsaj deloma) v vsaki šoli zadnje leto pred odhodom v življenje. Posluževale naj bi se je pri vzgoji osobito matere; koristila bo pa vsem vzgojiteljem. Tudi predavateljem po izobraževalnih društvih bo prav prišla.

OBCNI ZBOR SLOMSKOVE ZVEZE.

Dne 27. decembra, se je vršil v dvorani Akademskega doma v Ljubljani letošnji redni občni zbor katoliškega učitelstva Slovenije pod vodstvom predsednika Slomškove zveze g. nadučitelja Štrukelja. Zbralo se je imponujoče število gg. učiteljic in učiteljev (okoli 150), ki so zborovali od pol 10. do 1. ure. Dvoje dejstev je živo odsevalo iz poročil in debate: požrtvovalna, v ognju preizkušena zvestoba do katoliških načel in pa resno pojmovana stanovska zavest.

Iz poročil odbora posnemamo, da Slomškova zveza celo številčno zmerno

raste, gmotno se s težavo vzdržuje, premočnim, zahrbtnim in često neverjetno brezobzirnim navalom nasprotnikov kljubuje z odločnostjo in modro taktiko krivično zatiranih.

Reforma verskega pouka za italijanskih ljudskih šolah. Italijanski listi poročajo, da namerava naučni minister Gentile izvesti v verskem pouku na ljudskih šolah temeljito reformo v tem pravcu, da postane verski pouk temelj javne izobrazbe in celokupne нравne obnove italijanskega naroda.

Konference.

Sempeterska zajednica se je zbrala k svoji IX. redni zajedniški konferenci v Renčah 28. XII. 1922. Zaj. špiritual sbr. misijonar Zdravljč je z odločno besedo pokazal mlačnost duhovnika v vsej njeni slabosti in njenih slabih posledicah. Sbr. g. Godnič nam je v svojem referatu »Eno leto šempeterske zajednice« kakor v ogledalu pokazal prvo poslovno leto zajednice, da smo videli poleg njenih vrlin tudi vse tisto, kar še moramo zboljšati. Bila je kritika našega dosedanjega delovanja opremljena z izgledi v bodočnost. Markantno nam je bilo tu narisano nele bistvo vsakomesečne zajedniške konference, ampak tudi bistvo vsakdanjega življenja v duhu zajednice S. J. — Sbr. Švara je predlagal protest proti vinskemu davku od strani duhovnikov. Zbor se naprosi, da povzame v tem oziru primerne korake. — Sledila je volitev škofijskega podpredsednika »Splošne zajednice S. J.« in volitev lokalnega predsednika »Šempeterske zajednice«.

Tajništvo Šemp. zajednice.

KRONIKA.

SLOV. BOGOSLOVCI ZA GORIŠKO NADŠKOFIJO:

- I. let. *Eržen Ivan* iz Cerkna;
Piščanc Anton iz Rihemberka;
Podobnik Josip iz Spod. Kanomlje;
Šorli Peter iz Grahovega.
- II. let. *Juvančič Ivan* iz Bovca (študira v Inomostu);
Premperl Franc iz Vrhpolja;
Stanič Viktorin iz Sv. Križa.
- III. let. *Kodrič Franc* iz Brji.
- IV. let. *Hrovat Franc* iz Čez-Soče;
Kos Viktor iz Podmelca;
Kosmač Ciril iz Cerkna.
Mlekuž Božidar iz Gorice.

SLOV. BOGOSLOVCI IZ TRŽAŠKE ŠKOFIJE:

- I. let. *Vidau Josip* iz Opčine.
- II. let. *Essich Karol* iz Trsta.
- III. let. O
- IV. let. *Žgur Alojz* iz Trsta.

Nižje redove in subdiakoniat je podelil gor. knezoškof raznim bogoslovcem. Subdiakoniat so dobili sledeči Slovenci: Hrovat Franc, Kos Viktor in Kosmač Ciril.

V centralnem semenišču so za posamezne škofije razdeljeni Italijani na sledeč način:

Gorica 8 bogoslovcev.

Trst 6 bogoslovcev.

Poreč 4 bogoslovci.

Zader = Mali Lošinj 2 bogoslovca. Hrvata ni nobenega!

Izpraznjena škofijska stolica sv. Justa. Listi poročajo, da zapusti v kratkem msgr. Bartolomasi Trst in gre za škofa v svoje rojstno mesto. Z nekakim nezaupanjem so ga Slovani sprejeli, pa pokazalo se je kmalu, da je bil Bartolomasi kot škof prežet pravega cerkvenega duha. Istrski verniki ga pač ne bodo pozabili zlepa, saj je bil on tisti, ki je prvi obsodil nasilje nad istersko duhovščino in ljudstvom, kar je nazadnje pred celim svetom potrdil rajni sv. Oče Benedikt XV. Škof Bartolomasi bo ostal vernikom v blagem spominu!

† *Leopold Vuk.* Dne 7. januarja tega leta je umrl v Stični na Dolenjskem eden izmed najstarejših veteranov goriške duhovščine Leopold Vuk. Rojen je bil l. 1835. v Mirnu. Večino svojega življenja je preživel v Lipi na Krasu. Vojska ga je vzdignila, da je pribežal v Stično na Dolenjsko, ki je do smrti ni več zapustil. Zadnje leto je prej vedno krepki gospod začel telesno in umsko pešati, dokler ga ni letos rešila smrt. Pokoj njegovi blagi duši!

Koristni migljaji.

Letošnji direktorij za Gorico.

Novega leta dan sem ga dobil: prvo veselje, radi točnosti. Boljši papir ima nego lanski: drugo veselje. Tretje bi bilo, če bi bila cena bolj v skladu n. pr. z intencijami.

Naj mi bodo dovoljene nekatere opazke!

Direktorij je natančen, da ne rečem: včasih gostobeseden. Včasih je pa naravnost lakoničen, n. pr. 28. maja, 10. julija itd.

Vsaj, kjer je pri kakem dnevu veliko povedano, bi želel več preglednosti. Dosegla bi se na ta način. Ko je razložen oficij do končanih laudes, naj bi stal pomišljaj (—). Miss. ali samo M. naj bi bilo debelo natisneno. Tako bi mašnik koj našel, ko bi iskal določila za mašo. Pred Vesp. naj bi zopet stal —. Vesp. ali V. naj bi bilo debelo tiskano.

Spredaj, kjer je govor De Missis votivis, naj bi se dostavila Missa votiva de Propagatione fidei, ker ima svoje posebnosti. Pri 3. dec. naj bi se potem zopet opozorilo na njo.

Kjer je spredaj v direktoriju razlaga De Missis Defunctorum, naj bi se iz Fol. Eccl. 1920. pag. 67. ponatisnil indult S. R. C. z dne 4. avg. 1920., da bi ga mašnik, kateri se ga sme posluževati, imel pri rokah.

De Collectis. Na str. 20. je zopet letos ostala opazka o kolekti »Pro pace«. Naj bi jo sestavljavec koj izbrisal, da se mu ne vrine še v l. 1924. Tisti Monitum zastran imperat na koncu lanskega direktorija je letos srečno izginil. Tako so določila o imperatah postala jasnejša,

posebno še, ker je tudi stilizacija v zadnjem odstavku na str. 18 letos razumljivejša. Znanprej menda ni več dvoma glede imperate »Pro papa« in missis pro populo. Kedor pazno prebere imenovani odstavek, pač ne bo več jemal »Pro papa« in missis pro populo.

Ostane pa še en drugi dvom, namreč zastran ukaza »Quotiescumque« v odstavku »A crastina die« na str. 73. Pojasnimo ta dvom na vzgledu! V juliju ne prestando dežuje. Dekan je v smislu 8. fakultete v Fol. Eccl. 1910. pag. 38. odredil za celo dekanijo kolekto pro serenitate. Dne 22. julija začne dež pojezmati, 23. julija se naredi lepo vreme. Treba vzeti kolekto pro gratiarum actione. Kedaj? Kako? Dne 24. julija je torek, ko je predpisana »Ecclesiae tuae«. Ali smem ta dan poleg »Ecclesia tuae« vzeti še pro gratiarum actione? Ali naj prvo izpustim in drugo vzamem, ali naj vzamem prvo in odložim drugo? Dne 25. je dup. 2. cl., dne 26. zopet, torej imperate prepovedane. Ali naj vzamem pro gratiarum actione šele 27. julija? In če takrat, ali naj vzamem samo pro gratiarum actione, ali pa pro gratiarum actione in A domo? Stavak »Quotiescumque« bi bilo treba tako stilizirati, da bi bil ta dvom nemogoč.

Kjer je govor de collectis, bi rad bral tudi, da sme duhovnik na obletnico svoje ordinacije vzeti kolekto pro seipso sacerdote.

Ad pag. 36. »Hora Miss.« naj bi se spravila v sklad s Can. 821. § 1.

Ad pag. 37. Opazka pri l. januarju »omitt. Collect.« je ta dan brezpredmetna.

Ad pag. 117. Odpustek o prazniku Presv. Imena Marijinega naj bi po analogiji z odpustkom o prazniku Presv. Imena Jezusovega stal pri dotični nedelji, torej letos pri 9. septembru.

Ad pag. 141. Pri 24. novembru berem, da se za 9. lekcijo lahko vzame ex 3 una, vel contracta. Ista opazka je stala ta dan v lanskem direktoriju, pri drugih dneh pa ne. Ali stoji letos tudi samo pri tem dnevu, ne morem reči, ker nisem prebral celega direktorija. Želel pa bi, da bi bile lectiones contractae dovoljene vselej, kedar je mogoča.

Ad pag. 148. Dne 10. decembra je letos pisana »Translatio Almae Domus Lauret.« Ta oficij bomo letos prvokrat opravljali. Treba si torej oskrbeti besedilo. Ukazan je bil pro Italia et insulis adjacentibus, če se ne motim l. 1916. Naš Fol. Eccl. dosedaj o tem oficiju ni nič odredil.

Ad pag. 151. Maša dne 16. decembra je sine 3. Or., ker je god sv. Evzebija duplex. Tudi preces ad Prim. et ad Compl. odpadejo.

Toliko pri prvem listanju!

Ta hip sem opazil še to: Na str. 39. berem pred 6. januarjem, naj se bere miloščina pro Mission. in terris exteris. Lani je bilo specificirano: in Africa. Mislim, da tudi letos velja še lansko določilo.

Misijonska okrožnica Benedikta XV. »Maximum illud« z dne 30. nov. 1919. ponavlja ukaz, naj se sv. treh krajev dan bere miloščina za misijone v Afriki.

Fol. Eccl. 1922. govori v poročilu Conv. Union. miss. Cl. Gorit. na str. 45.: eleemosynam colligendam festo Epiphaniae pro missionibus in Africa.

Motu Proprio Pija XI. de pio Opere a Propagatione fidei amplificando z dne 3. maja 1922. pripominja: Quaecumque igitur inventa sunt genera particularibus Missionibus opitulandi. Nos aequae ac decessores Nostri, comprobantes.

Sedaj pa res končam, in to z željo oziroma vprašanjem: Ali ne bi bilo primerno, ako bi prihodnji naš direktorij pri nedeljah in praznikih dostavil, kje je tisti dan celodnevno češčenje?

V. V.

ZIVLJENSKA MODROST DUHOVNIKOVA.

Modrost je božja poslanka, a tudi človeško delo.

Duhovnik je ordiniran za delo in svetost.

Strog do sebe, mil do drugih, je lepo življenjsko geslo.

Kdor hoče biti zadovoljen, naj gleda le na one, ki se jim slabo godi.

Boj je naše življenje, mir je le v grobeh. . .

Sv. Avguštin: (s. de tempore 111): »Svet je poln bridkosti in ga vendar ljubijo, kako bi ga šele ljubili, če bi bil sladak!«

Molk in delo sta brata.

Bodi vedno usmiljen brat!

Naše življenje je advent.

Sv. Štefana oporoka: Gospod, sprejmi mojo dušo in: Gospod, ne prištevaj jim (sovražnikom) v greh, bodi tudi naša oporoka!

Duhovnikovo življenje bodi misijon.

Poslan je župnik na župnijo, da dela, ne da obupuje.

Srečen, kdor more govoriti: nimam časa za strasti!

Bodi vsaj deloma, anahoret!

Kvišku, vedno više, vedno više, bodi naše vodilo!

Dajte mi, prijatelji, velikih misli, ne le ob zadnji uri, kot je želel pisatelj Herder, temveč vsako uro, vsak dan!

Iz »Vzajemnosti« l. 1916.

DOBRE KNJIGE.

V knjigi: »Die Bibliothek des Priesters« piše izdajatelj na strani 242.: Vorige zügliche Sonn- und Festtagspredigten sind ferner: Jak. Schmitt, Kath. Sonn- u. Festtagspr., 2 Jahrg. (5. izd.), gehaltvoll und praktisch; Mich. Breiteneicher, Sonn- und Festtagspr. (2 knjigi, 2. izd.) und: Kanzelvortraege auf alle Sonn- und Festtage, bes. durch Verwendung des Alten Test., hervorragend; Th. Schmülling, Sonn- u. Festtagspr. (4 knjige, 3. izd.), einfach, kernig u. originell; Jul. Pottgeisser S. J., Pred. auf die Sonn- und Festtage m. e. Anh. von Sakr. u. Fastenpr. (5. izd.), populaer, gründl. u. innig.

Svečni ofer.

Sedaj, ko so se radi zamenjave obližgacij in iz drugih vzrokov cerkveni dohodki marsikje znižali, bi morda kazalo poskusiti s svečnim ofrom. Dva vzgleda, katera sem videl v mladih letih v domačih krajih!

Pri nas so imeli dvakrat svečni ofer: na Imena Jezusovega nedeljo moški, na Svečnico ženske. Nedeljo po moškem ofru je bilo s prižnice oznanjeno, koliko so nanegli moški, z ljubeznjivim pripominom, da ženske gotovo ne bodo zaostale. In res niso. So že našle kje v skrinji ali nogavici kaj debelega srebra. Pripovedovali so, da so eno leto ženske nekaj manj zložile, nego moške. Že med tednom so izvedele, za koliko so zad. Pa je segla ena bogata gospodinja še enkrat v skrinjo in prinesla iz nje toliko, da so bile žene zopet nad možmi. Sicer se je to izvedelo — kaj pa ostane skrito? — ampak v nedeljo potem je bilo s prižnice vendarle povedano, da je tudi to leto obilni ofer moških nadkrilil še obilnejši ofer ženskih.

Nobeno leto ni bilo treba iz cerkvene imovine plačevati sveč, še za druge potrebsčne je z svečnih ofrov kaj ostalo.

V sosedni fari so pa v avgustu mesecu, ko so imeli »bob« (opasilo), ključarji razstavili zunaj cerkve od cerkve naročene sveče potrebne velikosti. Ljudje so jih »kupovali«, navadno malo bolj kup, kot so res stale, in jih potem med slovesno mašo moško nesli okoli oltarja. Kedor je bil bolj komod, ali pa se ni maral ali mogel »pokazati«, je dal pa denarni ofer na oltar. Tudi tukaj je svečni ofer več vrgel, nego je bilo treba za sveče.

V. V.

Iz ruske cerkve.

Vesti o ruski cerkvi je treba sprejemati z veliko opreznostjo. Pokazalo se je, da so bile vesti M. d'Herbingya o boljševiškem patriarhu Heliodoru ne točne (BV 1922, 295). Najtočnejše vesti o ruski cerkvi prinaša časnikarska agencija »Ruskulta«. Urednik tega podjetja je izredno vesten, religiozen in izobražen (dr. Nikolaj Klimentko, sedaj v Zagrebu); vesti iz Rusije sam vestno kontrolira, ker jako dobro pozna ruske cerkvene razmere in vodilne osebe. Na podlagi njegovih poročil se moremo točneje poučiti o sedanjih razmerah v ruski cerkvi.

Majnika 1922 je pod boljševiškim pokroviteljstvom nastopila neka reformistična ruska cerkvena uprava, »Živa cerkev«, s škofom Antoninom (Granovskim) na čelu. Antonin je izobražen, a moralno sumljiv. Okoli njega se je zbralo nekoliko duhovnikov njegove vrste, a verni laiki ga prezirajo. Rusko ljudstvo je odklonilo vse poskuse in reforme »Žive cerkve«: okrajšano bogoslužje v modernem jeziku, odprava redovništva in oženjeni episkopat. Na cerkvenem zboru (početkom meseca avgusta) se je zbralo okoli 70 duhovnikov in škofov, a samo en laik, knez Vladimir Ljvov, bivši oberprokuror ruske sinode v ruski revolucionarni vladi (pred boljševiki). V reformistični cerkveni struji ni edinosti; sedaj so tri reformistične cerkvene stranke, »Cerkveni preporod« (Petrograd), »Zveza stare apostolske cerkve« (Moskva) in »Živa cerkev«. Meseca oktobra se je iz zastopnikov teh strank z dovoljenjem boljševiške vlade organizirala neka vrhovna cerkvena oblast, ki pa je brez znatnega vpliva.

Patriarh Tihon je z odlokom 5. maja 1922 razpustil vrhovno cerkveno upravo za inozemstvo v Sremskih Karlovcih, za vrgel karlovski cerkveni zbor, ker se je proti patriarhovem ukazu in proti cerkvenim pravilom mešal v politiko (BV 1922, 296); poklical je na odgovor cerkvene inozemske zastopnike, ki so se v imenu cerkvene uprave udeleževali monarchistične politike. Za poglavarja inozemske ruske cerkve je imenoval metropolit Evlogija, ki biva v Nemčiji. S tem je odstavljen metropolit Antonij (Hrapovickij), ki iz Sremskih Karlovcev vodi pravoslavno agitacijo med jugoslovanskimi grko-katoliki.

Prvi ruski bogoslovski znanstvenik Nikolaj Glubokovskij, učenjak svetovnega slovesa, je pričetkom šolskega leta 1922/23 nastopil kot redni profesor belograjske bogoslovne fakultete. V časopisu »Hrišč. Život« (BV 1922, 300) je objavil jako zanimiv članek o sedanjem stanju ruske cerkve (str. 493—508). Preteljivo opisuje mučeništvo ruskega patriarha Tihona ter ostale ruske hierarhije in duhovščine. Značilno je, da Glubokovskij silno ogorčeno piše o katoliški propagandi, ki baje hoče izkoristiti »vse nesreče pravoslavnikov«. Glubokovskij je pred vojsko jako prijateljsko dopisoval z nekaterimi katoliki (tudi s pisateljem tega članka), bil je naklonjen katoliškemu delovanju za kulturno zблиžanje s pravoslavnim vzhodom in je simpatično pisal o »velehradskih kongresih. Iz tega si moremo približno predstaviti, kako silno ogorčuje Ruse vsak videz, da hočejo katoliki izrabiti strašno stisko ruske cerkve, kako jih žali vsako navidežno ljubimkanje z boljševiško vlado.

Boljševiki pač sprejemajo papeževo podporo za umirajočo gladno Rusijo, a sicer proti katoličanom postopajo prav tako nasilno, kakor proti pravoslavnikom. Oropali so mnoge katoliške cerkve, oskrunili in ukradli so relikvije bl. Andreja Bobola, obsodili mnogo katoliških duhovnikov, zabranili verski pouk mladolletnih (do 18. leta) itd. Zapadni katoliki naj bodo torej jako oprezni napram boljševiški Rusiji. F. Grivec.

Iz Bogoslovnega Vestnika III. l. 1. zv.

I. K.

Pisatelj Chesterton.

Pisatelj G. K. Chesterton o vzrokih svoje konverzije. Angleški romanopisec G. K. Chesterton, čigar znamenito delo »Četrtek« je prevedel Oton Zupančič v slovenščino, je l. 1922. prestopil v katoliško Cerkev. Ta konverzija je v angleškem svetu zbudila veliko začudenje. Anglikanski tednik »The Church Times« izjavlja, da je s tem eden prvih svetovnih pisateljev zapustil anglikansko cerkev. Chesterton je podal dopisniku vašingtonskega dnevnika »N. C. W. C. News Service« sledeča pojasnila o svojem prestopu: »Vedno sem veroval v katoliško naziranje v krščanstvu, predvsem v poslednjih dvajsetih letih. Če anglikanska cerkev ni bila mladika apostolske katoliške Cerkve, mi ni veljala nič; če je le protestantska cerkev, potem nimam z njo opravila. In ker sem našel

na to odgovora, zato sem prestopil. Med onimi, ki so mi pomagali najti odgovor na vprašanje, jeli anglikanska cerkev katoliška, so odlični vodniki anglikanske cerkve, na primer dr. Juge, dekan šentpavelski in škof Hensly Benson iz Durhama. Oni so mi stali ob strani, ko sem iskal resnice in rad bi jim izrazil svojo hvaležnost za to. Hočem Vam podati primer. Zdi se mi popolnoma jasno, da mora imeti cerkev, ki si prisvaja avtoriteto, čisto določene nazore, ko gre za velika vprašanja nравnosti. Ali morem zagovarjati moderno kanibalstvo in morjenje otrok, ki ga priporočajo s tem da umetno omejujejo rojstva, — ali pa kako drugo znanstveno in napredno presnovo? Cerkev, ki ima oblast učiti, mora na to reči: da ali ne! Toda protestantske cerkve so napram tem vprašanjem nравstvenosti v popolni zmedbi, na priliko v vprašanju omejitve rojstev. Če se dobe ljudje in sicer tako resni, pošteni ljudje kot je dekan dr. Juge, ki javno nastopajo za omejitev rojstev, — ki je po moji misli nizkotno in zastrupljivo dejanje, katero ni daleč od morjenja otrok, — potem vidite, kaj menim.

Ne glede ločitve zakona, ne glede špiritizma, ne glede samomora — nikjer ti moške ne morejo jasno in določno govoriti. Čista resnica je, da je v anglikanski cerkvi in v drugih protestantskih ločinah mnogo mož, ki te paganske zablode ravnotako obsojajo kot jaz. Škof Gore prejšnji anglikanski škof v Oxfordu, bi ravno tako odločno govoril kot papež. Toda to ni odločilno. Odločilno

je, da anglikanska cerkev ni sposobna odgovoriti na ta vprašanja jasno in po določenih načelih. Kratko povedano, tu ni enote in soglasja v dejanjih, ni skupnega odgovora ljudstvu, če ljudstvo terja avtoritativne sodbe. Jaz za svojo osebo ne vem kaj početi s cerkvijo, ki za velika vprašanja duhovnega boja in nравstvenosti ni oborožena, ki ni sposobna, voditi bitko in peljati polke v enotni smeri. Jasnost in odločnost napram najvažnejšim vprašanjem modernega življenja najdem le v katoliški Cerkve in zato sem postal katoličan.«

*Urednik: Stanko Stanič, kap.
Tisk »Narodne Tiskarne« v Gorici.*

Naznanilo.

Vsem cerkvenim uradom uljudno sporočamo, da je g. J. KOPAČ ceno vsem vrstam svojih sveč znižal za 1. liro pri kilogramu.

Knjigarna K. T. D.

„GORIŠKA STRAŽA“

**politični list,
ki izhaja 2
krat na teden.**

S 2

Oprite se tega priljubljenega glasila, ki je in bo kažipot v novem življenju in pod novimi razmerami.

„Goriška Straža“ v vsako slovensko hišo!

S 2

Upravništvo je
v Gorici, ul. C. Eavetti št. 9

S 2

Celoletna naročnina L 15

Dragi sobrat!

Ali si naročil zase:

1. Socialno misel (15 l.)
2. Mladiko (25 l.)
3. Cerkevni glasbenik (15 l.)

Ali si naročil za društvo:

1. Pevca (12 l.)
2. Bogoljuba (6 l.)

Ali si kaj storil za raširjanje:

Bogoljuba in Gor. Straže?

Vsi ti listi razen Gor. Straže, se naročajo v knjigarni K. T. D. v Gorici.